

Dit profiel dient gelezen, geïnterpreteerd en gebruikt te worden in combinatie met de 'Leeswijzer profielen Natura 2000 versie 2026', waarin de noodzakelijke uitleg van de verschillende paragrafen vermeld is.

A292 Snor (*Locustella luscinioides*)

A. Algemeen

1. Kenschets

1.1 Beschrijving

De snor is een onopvallend bruin gekleurde kleine zangvogel (lengte 13,5-15 cm) met afgeronde staart. Hij leeft veelal verborgen in rietvegetaties. Kenmerkend is de lang aanhoudende snorrende zang, waar hij ook zijn naam aan heeft te danken.

De in Nederland voorkomende snorren behoren tot de Continentaal-Europese ondersoort *Locustella luscinioides luscinioides*. De soort is in Nederland broedvogel en wordt van april tot in september waargenomen.

De overwinteringsgebieden van de Nederlandse broedvogels liggen in Afrika ten zuiden van de Sahara. Vermoedelijk is er in Nederland weinig doortrek van snorren uit broedgebieden elders.

Bron: Saxifraga – Bart Vastenhouw

1.2 Relatief belang binnen Europa

Binnen Europa komt de snor vooral voor in West- en Centraal Europa, noordelijk tot Denemarken, Zuid-Zweden en de Baltische Staten. De soort ontbreekt als broedvogel in grote delen van de Britse Eilanden en komt plaatselijk voor in Zuid-Europa. De Europese broedpopulatie (exclusief Rusland) van de snor wordt geschat op 340.000-600.000 paren. De broedpopulatie in de Europese Unie omvat naar schatting 142.000-225.000 paren. Het aandeel van de huidige Nederlandse broedpopulatie binnen Europa (exclusief Rusland) en de Europese Unie is respectievelijk minder dan 1% en ca. 1%.

1.3 Aandeel van populatie in Vogelrichtlijngebieden

De broedpopulatie van de snor omvatte naar schatting gemiddeld 3.100 paren in de periode 2016-2021, waarvan zich ca. 48% in Vogelrichtlijngebieden met een instandhoudingsdoel voor de soort bevond. Zie paragraaf 4 voor meer informatie over het huidige voorkomen. Zie [de soortpagina op natura2000.nl](https://natura2000.nl) voor een overzicht van de gebieden met een instandhoudingsdoel voor de soort.

B. Bescherming

2. Status

Snor *Locustella luscinioides* (A292). Niet in bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogel zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn (inwerkingtreding 1981). Voor Vogelrichtlijngebieden in Nederland relevant als broedvogel.

3. Ecologie

3.1 Algemene beschrijving leefgebied

De voorkeur van de snor gaat uit naar uitgebreide natte rietvelden met een goed ontwikkelde onderlaag van oud plantenmateriaal (een kniklaag) in ondiep water waarin de vogel foerageert en zijn nest heeft. Daarmee is er ook een duidelijke voorkeur voor oudere rietvelden. Een rietleeftijd van 8-10 jaar is optimaal. Het zijn natte structuurrijke rietvegetaties die op een ondergrond van minerale bodem en (laag)veen groeien. Voorts moet het riet minimaal enkele jaren oud zijn en minimaal 1,5 meter hoog zijn. Vaak is hier en daar wilgenopslag aanwezig. Voor een broedbiotoop van de snor is minimaal 1-2 hectare aan aaneengesloten oppervlak riet nodig. Voedsel wordt gezocht in de onderste lagen van de moerasvegetaties, ook vlak boven bodem en water en later in het broedseizoen ook in wilgenopslag.

3.2 Broedecologie

De snor maakt zijn nest in dichte vegetatie, tussen gebroken rietstengels, lisdodde, grote zeggen en gagel, op een hoogte van 10-30 cm boven de grond of het wateroppervlak. De eileg vindt plaats van eind april tot in juli. Snorren hebben twee tot drie broedsels per jaar, met per legsel meestal 3-6 eieren.

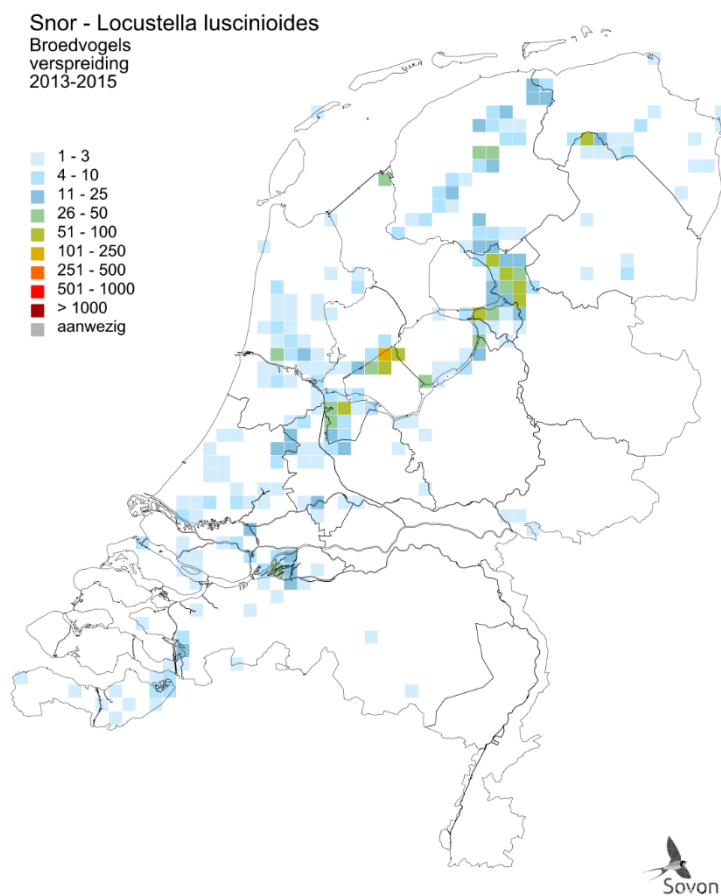
3.3 Voedsel

Het voedsel van de snor bestaat uit kleine ongewervelden, zoals vliegjes, larven van waterjuffers, kleine sprinkhanen, rupsjes, kevertjes en spinnetjes.

C. Voorkomen, Staat van Instandhouding, drukfactoren en maatregelen

4. Huidig voorkomen

De Nederlandse broedpopulatie van de snor omvatte naar schatting 2.500-4.300 paren in de periode 2018-2023. De snor komt vooral voor in moerasvegetaties in Laag-Nederland. De laagveen- en zeekleimoerassen lijken in Nederland de hoogste dichtheden te halen. De belangrijkste broedgebieden zijn de Oostvaardersplassen en de Wieden/Weerribben, met gemiddeld ca. 880 paren in 2016-2021 goed voor bijna 30% van de landelijke broedpopulatie. Andere gebieden met in recente jaren aanzienlijke aantallen zijn bijvoorbeeld het Leekstermeergebied, de Oostelijke Vechtplassen en de noordelijke Randmeren. In Hoog-Nederland was de snor altijd al vrij schaars en is hij sinds ongeveer 1975 op veel plaatsen verdwenen. Voor meer verspreidingsinformatie wordt verwezen naar de [soortpagina van Sovon](#).

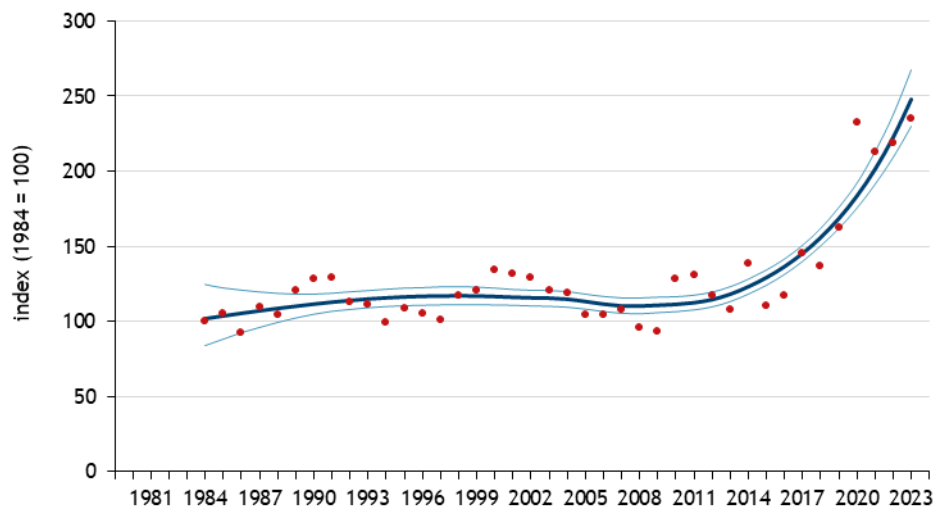
Verspreiding van de snor als broedvogel in de periode 2013-2015. Weergegeven is het aantal broedparen per atlasblok (5x5 km).

5. Beoordeling landelijke Staat van Instandhouding

5.1 Trends en ontwikkelingen

De landelijke trend van de snor als broedvogel laat op de lange termijn (1990-2023) een matige toename zien, op de korte termijn (2012-2023) een sterke toename.

De stand van de snor was tot medio jaren zeventig naar schatting fluctuerend rond de 3.000-4.000 paren (Sovon 2024). Daarna trad een sterke daling in, waarschijnlijk een combinatie van de droogte in de Sahel en een verminderde omvang en kwaliteit van de grotere moerassen. Vergelijkbare trends zien we ook bij andere kritische moerasvogels. De afname hield aan tot eind jaren negentig, waarbij de stand gedurende lange tijd fluctueerde rond de 1.500 paren. Daarna trad een fors herstel op dat tot op de dag van vandaag aanhoudt. Voor wat betreft verspreiding bezette de snor begin jaren zeventig alle grotere moerasgebieden en kwam de soort ook voor in het minder moerasachtige oosten en zuiden van het land. Zo kwam de snor toen op grote schaal voor in Peelgebieden en vennen in Zuidoost Brabant (Beemster 2018). Het sterke herstel van de snor is deels terug te voeren op natuurontwikkeling en hydrologisch herstelbeheer in bestaande moerassen. De precieze bijdrage van deze maatregelen is onduidelijk omdat ook gunstiger omstandigheden in de overwinteringsgebieden een rol spelen. Voor meer trendinformatie wordt verwezen naar de [soortpagina van Sovon](#).

Aantalsontwikkeling van de snor als broedvogel. Weergegeven is de jaarlijkse index van de broedpopulatie (rode punten), de trendlijn (donkergekleurde lijn) en het 95% betrouwbaarheidsinterval van de trendlijn (lichtgekleurde lijnen).

5.2 Beoordelingsaspecten Staat van Instandhouding 2022¹

i. Verspreidingsgebied: matig ongunstig

Grote delen van met name Zuidoost-Nederland en het oostelijke rivierengebied moeten het tegenwoordig doen zonder snor als broedvogel en daarmee is het areaal met 10-20% ingekrompen ten opzichte van de verspreiding in de atlasperiode 1973-1977. Het aspect verspreidingsgebied is dan ook als 'matig ongunstig' beoordeeld.

ii. Populatie: matig ongunstig

Ondanks de matige toename op de lange termijn (1990-2020) bevond de gemiddelde populatieomvang in de periode 2015-2020 zich nog net onder een gunstig niveau voor de populatie, waardoor het aspect populatie als 'matig ongunstig' is beoordeeld.

iii. Leefgebied: gunstig

Door natuurontwikkeling is er voor deze soort veel geschikt leefgebied in goede kwaliteit bijgekomen, wat eerdere afnames compenseert. Per saldo zijn omvang en kwaliteit leefgebied tegenwoordig op orde, vandaar de beoordeling 'gunstig'.

¹ Voor een uitgebreide toelichting van de beoordeling van de Staat van Instandhouding in 2022 wordt verwezen naar de bouwsteen (Sovon 2024) en Vogel *et al.* (2021).

iv. Toekomstperspectief: gunstig

Het toekomstperspectief is tevens als 'gunstig' beoordeeld, gezien de nog steeds behoorlijk jaarlijkse toename op korte termijn (2009-2020) waardoor in recente jaren de stand het gunstige populatieniveau benadert.

5.3 Landelijke Staat van Instandhouding

De Staat van Instandhouding (SvI) van de snor als broedvogel is in 2022 als matig ongunstig beoordeeld (Sovon 2024). De eerdere SvI beoordelingen zijn in dit document opgenomen zodat zichtbaar is hoe deze over de jaren heen veranderd is².

Aspect	1981	2004	2015	2022
Verspreidingsgebied	gunstig	zeer ongunstig	gunstig	matig ongunstig
Populatie	matig ongunstig	gunstig	gunstig	matig ongunstig
Leefgebied	gunstig	zeer ongunstig	gunstig	gunstig
Toekomstperspectief	gunstig	zeer ongunstig	gunstig	gunstig
Beoordeling SvI	matig ongunstig	zeer ongunstig	gunstig	matig ongunstig

5.4 Landelijke instandhoudingsdoelstelling

Behoud van de omvang en van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor de uitbreiding tot een populatie van ten minste 3.500 broedparen (ministerie van LNVN 2026).

6. Drukfactoren

- *Vermesting*: eutrofiëring van het oppervlaktewater door fosfor dan wel stikstof kan voor het belangrijkste habitat van de snor, rietmoeras, leiden tot een overmaat aan voedingsstoffen in het water. Hierdoor kan er een laag zuurstofgehalte ontstaan in bodem hetgeen leidt tot groeiremming en slappere stengels. Eutrofiëring leidt tot een versnelling van het verlandingsproces en het verdwijnen van waterrietvegetaties, waardoor nest- en foerageerhabitat sneller verdwijnt (den Boer 2000).
- *Verontreiniging door pesticiden*: in grote delen van het land zijn in het oppervlaktewater gehalten van landbouwpesticiden gevonden (gewasbestrijdingsmiddelen uit de groep van de neonicotinoïden) die ver boven de norm zitten (Hallmann *et al.* 2014). Insectenetende vogels die afhankelijk zijn van macrofauna of insecten die larvale stadia hebben in het water zouden daardoor te maken kunnen krijgen met gebrek aan voedsel. Het is onduidelijk of dit het geval is bij de snor.
- *Verdroging*: mede door verdroging treedt in veel rietmoeras een versnelde successie op waardoor geschikte rietvelden snel verdwijnen (Keller *et al.* 2020).
- *Dynamiek grondwater*: geschikt habitat voor de snor zijn rietvelden die bijna voortdurend in water staan. Dit geldt in het bijzonder voor moerasvegetaties waarin het peil als gevolg van neerslag of inundatie in het winterhalfjaar stijgt en als gevolg van verdamping in de loop van het voorjaar en de zomer uitzakt (van der Hut *et al.* 2008). In de Oostvaardersplassen bleek een waterdiepte in de moerasvegetatie tot 30 cm optimaal (Beemster *et al.* 2002). Op veel plekken is er een onnatuurlijk peilbeheer waardoor de oppervlakte aan geschikt nat rietland beperkend is.
- *Natuurlijke begrazing*: lokaal is afname opgetreden door vraat van grauwe ganzen en toenemende betreding door edelherten (Oostvaardersplassen; Beemster *et al.* 2012).
- *Verstoring door aanwezigheid*: de gevoeligheid van de snor voor verstoring is beperkt doordat ze overwegend in besloten habitat broeden wat moeilijk toegankelijk is voor mensen (Krijgsveld *et al.* 2022). Na verstoring keren vogels snel terug naar hun zangpost of nest.
- *Natuur- en landschapsbeheer*: in veel moerasgebieden wordt geen optimaal beheer uitgevoerd voor het handhaven en uitbreiden van rietmoeras voor de snor. Ofwel er wordt jaarlijks gemaaid, ofwel er wordt niet gemaaid met als gevolg dat veel rietvelden in een suboptimale staat verkeren (Keller *et al.* 2020). Het suboptimale maaibeheer kan te maken hebben met conflicterende eisen t.a.v. andere soorten (o.a. flora).

²Nieuwere beoordelingen van de Staat van Instandhouding zijn niet altijd één op één te vergelijken met eerdere beoordelingen door verschillen in de systematiek (ministerie van LNVN 2006, Foppen *et al.* 2016, Vogel *et al.* 2021).

Invloeden van buiten Nederland

Wetlands in de Sahel, zoals de Delta van de Senegal-rivier, vormen veruit het belangrijkste overwinteringsgebied voor in West-Europa broedende snorren (Zwarts *et al.* 2009). Dat maakt de soort gevoelig voor de neerslagcijfers in die regio. De Nederlandse trend van de snor vertoont dan ook overeenkomsten met die van de regenval in de Sahel. Droogte aldaar leidt tot verhoogde mortaliteit onder overwintelaars en lagere aantallen broedvogels in ons land het jaar daarop.

7. Maatregelen voor beheer, herstel en uitbreiding

Hieronder worden aanbevolen maatregelen genoemd ten behoeve van de soort.

- Via een cyclisch maaibeheer waarbij een groot deel van de rietvegetatie een leeftijd heeft tussen de drie en tien jaar kan een zo groot mogelijk oppervlak aan optimaal riet voor deze soort worden gecreëerd (van der Hut 2003). Hierdoor wordt ook natuurlijke successie tegen gegaan.
- Een meer natuurlijk peilbeheer of het verhogen van het peil in het voorjaar, kan ervoor zorgen dat gedurende het voortplantingseizoen rietvelden aanwezig zijn met water op het maaiveld.
- De snor profiteert snel van de aanleg van nieuwe (water)rietvelden. Dat gebeurt al op enige schaal in het kader van natuurontwikkelingsprojecten. Na een jaar of drie zijn deze rietvelden geschikt als broedhabitat voor de snor (van der Hut *et al.* 2008).

Onderscheid in maatregelen gericht op regulier beheer (instandhouding), preventie of herstel (aanvullende maatregelen om verslechtering te voorkomen of terug te draaien) en/of uitbreiding van leefgebied. Zie de tekst hierboven voor de volledige beschrijving van de maatregelen.

Maatregel	Regulier beheer	Preventie of herstel	Uitbreiding
Cyclisch maaibeheer	x		
Natuurlijk peilbeheer	x	x	
Aanleg nieuwe (water)rietvelden			x

8. Bronnen

- Beemster N., Altenburg W., Platteeuw M. & de Roder F. 2002. Het regenmodel in de Oostvaardersplassen: voldoende dynamiek in waterpeil voor een diverse en stabiele broedvogelbevolking? A&W-rapport 341, Veenwouden / RIZA Werkdocument 2002.077X, Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling, Lelystad.
- Beemster N., de Roder F.E., Hoekema F. & van der Hut R.M.G. 2012. Broedvogels in de moeraszone van de Oostvaardersplassen in 2005-2011 met een overzicht van langjarige ontwikkelingen. A&W-rapport 1702. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden.
- Beemster N. 2018. Snor *Locustella luscinioides*. Pp. 464-465 in: Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2018. Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- den Boer T. 2000. Beschermingsplan Moerasvogels 2000-2004. Directie Natuurbeheer, Ministerie van LNV, Wageningen.
- Foppen R., van Roomen M., van den Bremer L. & Noordhuis R. 2016. De ecologische haalbaarheid van de Natura 2000 instandhoudingsdoelen voor vogels. Sovon-rapport 2016/51. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Hallmann C.A., Foppen R.P.B., van Turnhout C.A.M., de Kroon H. & Jongejans E. 2014. Declines in insectivorous birds are associated with high neonicotinoid concentrations. *Nature* 511:341-343.
- van der Hut R. 2003. Terreinkeus van porseleinhoen, snor en baardman in Nederlandse moerasgebieden. Rapport nr. 02-157. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- van der Hut R.M.G., Foppen R., Beemster N., Roodbergen M. & Deuzeman S. 2008. Ruimte voor riet en moerasvogels in de noordelijke randmeren. Sturende factoren en beheermaatregelen voor kwalificerende moerasvogels. A&W-rapport 1108. Altenburg & Wymenga, Veenwouden.
- Keller V., Herrando S., Voříšek P., Franch M., Kipson M., Milanese P., Martí D., Anton M., Klvaňová A., Kalyakin M. V., Bauer H.-G. & Foppen R. P. B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- van Kleunen A., van Roomen M., Janssen J.A.M., Kuiters A.T., van Winden E., Boele A., Schmidt A.M. & van Vreeswijk T. 2017. Advies over correcties en bijstellingen van Natura 2000-doelen; Achtergronddocument bij het rapport Advies over de Natura 2000 doelensystematiek en Natura 2000-doelen. Rapport 2779C. Sovon-rapport 2016/27. Wageningen Environmental Research, Wageningen.
- Krijgsveld K.L., Klaassen B. & van der Winden J. 2022. Verstoring van vogels door recreatie. Literatuurstudie van verstoringsevoeligheid en overzicht van maatregelen. Deel 1 hoofdrapport & deel 2 soortbesprekingen. Uitgave Vogelbescherming Nederland, Zeist.
- Ministerie van LNV. 2006. Natura 2000 doelendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- Ministerie van LNVN. 2026. Natura 2000 Doelendocument 2026; vernieuwde landelijke doelen voor Natura 2000-habitattypen en -soorten. Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Den Haag.
- van Turnhout C., van der Hut R., van Dijk A. & Foppen R. 2001. Het voorkomen van de Snor in relatie tot moeraskarakteristieken en moerasbeheer in Nederland. SOVON-onderzoeksrapport 2001/07. SOVON, Beek-Ubbbergen.
- van Turnhout C.A.M., Hagemeijer E.J.M. & R.P.B. Foppen, 2010. Long-Term Population Developments in Typical Marshland Birds in The Netherlands. *Ardea*, 98(3): 283-299.
- Vogel R., Foppen R., van den Bremer L., van Turnhout C.A.M. & van Roomen M. 2021. Methodiek voor de bepaling van de staat van instandhouding van vogels. Sovon-rapport 2021/26. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Zwarts L., Bijlsma R.G., van der Kamp J. & Wymenga E. 2009. Living on the edge: Wetlands and birds in a changing Sahel. KNNV publishing, Zeist.

Geraadpleegde websites

- Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2024. Bouwsteen Snor broedvogel.
<https://stats.sovon.nl/pub/publicatie/22049>. Geraadpleegd op 26/03/2025.